

Prvý nález *Listera cordata* v Oravskej Magure

The first finding of *Listera cordata* in the Oravská Magura Mts.

JOZEF SOMOGYI

Donnerova 33, 841 04 Bratislava; jozef.somogyi@gmail.com

Abstract: In 2018, *Listera cordata* (L.) R. Br. was discovered in the Oravská Magura Mts. The species was found on the western slopes of the Príslopec Mt. on two microlocalities.

Key words: Orchidaceae, distribution, Orava region, Slovakia

Úvod

Výskyt *Listera cordata* bol na Slovensku zaznamenaný vo Veľkej Fatre, v Západných, Vysokých, Belianskych a Ďumbierskych Tatrách, na Poľane, Muránskej planine, v Slovenskom raji, ako aj na Orave (západne od NPR Sosnina) (Dítě et al. 2012). Ide o drobný, nenápadný druh, ktorý pravdepodobne uniká pozornosti a v skutočnosti je jeho výskyt zrejme častejší, než sa doteraz myslelo. Preto možno považovať aj súčasnú kategóriu ohrozenosti (NT; Eliáš et al. 2015) za primeranú.

Obr. 1. *Listera cordata*, vrch Príslopec, Oravská Magura. Foto: J. Somogyi.

Fig. 1. *Listera cordata*, Príslopec Mt., Oravská Magura Mts. Photo by J. Somogyi.

Oravská Magura, pohorie tvorené odolným magurským pieskovcom, patrí do flyšového pásma (Kocian 2007: 12). Tunajšia príroda je pomerne zachovalá, územiu sa zatiaľ vyhýbajú drastické holoruby aj davy turistov. Ako zaujímavosť možno spomenúť, že len nedávno tu Bernátová našla nový druh pre flóru Západných Karpát – *Carex vaginata* Tausch (pozri Bernátová 2011).

V Oravskej Magure sa vyskytuje aj *L. cordata* (obr. 1); doteraz to nebolo známe.

Metodika

Nomenklatúra [okrem mien *Carex vaginata* Tausch a *Epipactis helleborine* (L.) Crantz subsp. *helleborine*] je zhodná s prácou Marhold & Hindák (1998). Údaje o nadmorskej výške sú len približné, zisťované s pomocou mapy. V zoznamoch machorastov uvádzam iba druhy, z kobercov ktorých vyrastali jedince *L. cordata*; nejedná sa o kompletný prehľad bryoflóry týchto lokalít.

Výsledky

Severovýchodne od obce Zázrivá – Havrania, v smrekových lesoch na západných svahoch vrchu Príslopec (1258 m n. m.) (6681c), som v máji 2018 na dvoch mikrolokalitách našiel *L. cordata*. Obe mikrolokality na nachádzajú pri potôčkoch v blízkosti pramenísk; podklad je kamenitý.

Na prvej mikrolokalite vo výške cca 1080 m n. m. rástla (máj 2018) početná populácia s množstvom kvitnúcich jedincov; rovnaký stav som tu zaznamenal aj v júni 2019. Rastlinky vyrastali z kobercov machorastov: *Calypogeia azurea*, *Dicranum scoparium*, *Eurhynchium angustirete*, *Hylocomium splendens*, *Lepidozia reptans*, *Pellia epiphylla*, *Plagiochila asplenoides*, *P. porelloides*, *Pleurozium schreberi*, *Polytrichum formosum*, *Rhizomnium punctatum*, *Rhytidiadelphus loreus*, *R. triquetrus*, *Sanionia uncinata*, *Sphagnum spec.*, *Tetraphis pellucida*, *Thuidium tamariscinum*.

Na druhej mikrolokalite vo výške cca 1160 m n. m. rástlo v máji 2018 iba niekoľko jedincov, väčšina kvitla. V júni 2019 som tu našiel (okrem dvoch drobných semenáčov) sedem nekvitnúcich exemplárov. Rastlinky vyrastali z kobercov machorastov: *Calypogeia azurea*, *Dicranum scoparium*, *Eurhynchium angustirete*, *Lepidozia reptans*, *Pellia epiphylla*, *Polytrichum formosum*, *Rhizomnium punctatum*, *Rhytidiadelphus loreus*, *Tetraphis pellucida*.

Na oboch spomínaných mikrolokalitách som zaznamenal napr. aj výskyt *Cortusa matthioli*, *Dactylorhiza fuchsii* subsp. *fuchsii*, *Viola biflora*; na prvej mikrolokalite rástli napr. aj *Bellidiastrum michelii*, *Epipactis helleborine* (L.) Crantz subsp. *helleborine* a *Listera ovata*.

PodĎakovanie

Ďakujem predovšetkým Anežke Škorvagovej, Jánovi Zelinovi a Miňovi Máčikovi za poskytnutie azylu; vĎaka nim a s nimi som sa na Orave cítil ako doma. Jakubovi Fázikovi a Martinovi Bielovičovi Ďakujem za neoceniteľnú pomoc s dopravou. Za ochotné určenie machorastov Ďakujem Kataríne Mišíkovej (rod. Janovicovej). Jaromírovi Kučerovi Ďakujem za upresnenie determinácie *D. fuchsii* do úrovne poddruhu, ako aj za určenie ešte nekvitujúceho kruštíka.

Literatúra

- Bernátová, D. 2011. *Carex vaginata* – new species in the Western Carpathians. Biologia (Bratislava) 66/3: 429–432.
- Dítě, D., Hrivnák, R. & Jasík, M. 2012. Bradáček srdcovitolistý (*Listera cordata*) na vápencovom podloží v severnej časti stredného Slovenska. Naturae tutela 16/2: 141–151.
- Eliáš, P. jun., Dítě, D., Kliment, J., Hrivnák, R. & Feráková, V. 2015. Red list of ferns and flowering plants of Slovakia, 5th edition (October 2014). Biologia (Bratislava) 70/2: 218–228.
- Kocian, J. 2007. Neživá príroda Hornej Oravy. In Trnka, R. & Kopilec, R. (eds) Horná Orava – európsky významné chránené územie. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica. p. 11–15.
- Marhold, K. & Hindák, F. (eds) 1998. Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska. Veda, Bratislava. 687 pp.

Došlo 1. 3. 2019

Prijaté 7. 8. 2019